

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló” a vobis institutum ad caritativam partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter (Az általalatok katolikusok törelvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló” cím alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófhhoz, 1895. márczius 6-án.)

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: **Szent-István-tér 1.**
Egyes számok kaphatók: a dohányzószobákban.

A földtulajdon megosztásának kérdéséhez.*

Írta: **Dr. EREKY KÁROLY.**

Az ipari centralizáció természetes fejlemény. Kirchner egyetért velem, teljék rendben van a dolog. A mezőgazdasági centralizáció azonban nem lehetséges, Kirchner szerint, mert a *lok-gravitáló erejét* ellensúlyozza az a tapasztalati tény, hogy a kis üzem is igénybe veheti a tőkét, illetve annak megnyilvánulásait, a *szerszámokat* és a *szaktudást*. Ebben az állításban rejlik a tévedés. A kisbirtokos megszerezheti a szerszámokat, még a gézekéhez és speciális munkagépekhez is hozzájuthat szövetkezeti úton, de a *szaktudása* nem fizetheti ki magát kis birtokon. A kinek száz hold földje van, azért a száz hold földért *nem érdemes* geológiai, meteorológiai, agriculatúr-élelmiai, növénybiológiai és kereskedelmi tanulmányokat csinálnia, hanem gazdálkodik úgy, mint a kis parasztagazda s a mint azt a tipikus fejlődés magával hozta.

A dolog lényege nem az, hogy a kisgazda nem tud gazdálkodik, hanem az, hogy bármilyen

* E címen Kirchner József gépészmérnök kártársam azt írja, hogy nekem nem ad igazat a *birtoktulajdoni kérdésben*. Örömmel olvastam kártársam érdekes fejtegetését a természetesen nem irrom alá, sőt határozottan ellentétes álláspontot foglalok el nézetével szemben s objektív kritikára objektíven válaszolok.

kütfőn gazdálkodik is a kis gazda, az ötven-ezer hold földtulajdonos, a nagy gazda, mel'nál mindig jobban gazdálkodik, mert olyan szaktudásokat és olyan kitűnő gazdaságosakat alkalmazhat, a melyeket a százholdas birtokos el sem tud képzelni. Kirchner a gépek alkalmazásában látja a töké megnyilvánulását és a *szaktudást* nem méltatja kellőképpen. Itt rejlik az oka, hogy a kisbirtok barátja. En a szaktudásra tekintem a füstöt s nézetemet röviden ki is fejttem.

A kisbirtokos felszántja, felkaparja és megtrágyazza a földjét, elveti a magot, illetve elülteti a növényt és végül begyűjti a termést. Az, hogy a kapást, szántást, szóval a *fizikai munkát* kezeli, vagy géppel végzi, egyelőre nem lértatom. Tegyük fel, hogy a legidősebben végzi mindezeket a *fizikai munkákat*. Nos, eddig minden rendben van. *A növény termés azonban nem fizikai, hanem kémiai processzus*. Ez a mondat gondolatmenetem gerince. Ma tesz a kis birtokos a főmunka folyamatát, a kémiai processus érdekében? Semmi!! Sehol a világon nem képes a kis gazda a növénytermelés kémiai folyamatát vezetni. A természetre bizza a növényrelelést. Ez itt a baj!

A szappanfőző mesterember tönkre megy és tönkre kell mennie, mert a szappankészítésben csak a fizikai munkát végzi: a kémiai processust a természetre bizza, míg a szappangyáros az utóbbit

is vezeti. A mezőgazda hasonló helyzetben van. A kisbirtokos a mezőgazdaságnak csak a fizikai munkáját képes végezni, mert a kémiai processust nem ismeri és száz holdas birtokért nem is lehet oly nagy tanulmányokat végeznie, hogy az agrikulatúr kémiai minden körülmények közt és sikerrel alkalmazni tudja. Pedig a földművelésben feltétlenül a kémia a vezértudomány. A feladat így hangzik.

Itt van a talaj. Vannak benne káli, nátrium, mész, foszfor, vas, szelén, legérszek, homok, gyag és kőzetesek. Tessék ezt a talajt fizikailag olyan helyzetbe hozni (szántás, kapálás stb.) hogy rajta növény teremhessen és tessék egyidejűleg megállapítani *kiszérlőleg* azt, hogy mennyi és milyen mennyiségű szőnyagot, műtrágyát és természetes trágyát kell a talajban levo sókhoz hozzáadni, ha azt akarjuk, hogy a föld *lehető sok* növényt produkáljon, az évek hosszú során át tett megfigyelések alapján megállapított meteorológiai viszonyok mellett!

Boesinatot kérek, ha azt mondom, hogy ezt a munkaprocessust, és ezt a nagy intelligenciát és logikát megkövetelő gondolatcsoportosítást nem varom a kis gazdától. Tények beszélnek. A paraszt buzája soha sem olyan szép, mint az uraságé. A paraszt gyümölcse, teje, vaja, tehene, okra, lóva soha sem olyan szép, mint a nagy gazdác. Engedelmet kérek, itt a filozófia,

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCAJA.

A maglaji hős.

Írta: **Dr. BÁRDOS JÓZSEF** eszt. r. tanár.
(Folytatás.)

Alig értünk le a dombról, az erdőből erős tüzeléssel fogadnak. Mi leszállunk lovainkról és karabélyainkkal gyalog haladva előre, válaszolunk az ellenség puskaropogására. Már-már győzteseknek érezzük magunkat, mikor azt vesszük észre, hogy most más oldalról nem minket, hanem lovainkat lövöldözik a fölkelők. Azonnal föra állunk. Elöl hátul lövöldöznek már bennünket, amikor Paczona kapitány egészen kikelt areál fordult Millinkovics felé: „*Százados ur tönkre teszi minden emberemet!*”

„*Az mindegy, csak előre!*”, válaszolta Millinkovics. — Ezt a vitaköztárs észrevette az ellenség is: egyszerre négy oldalról mintegy négyszáz ember támadott meg bennünket. Mindnyájunknak tekintete kapitányunkon esüng, ki intett Volgyi századtróbitásnak, hogy tujja a visszavonulót.

„Erre aztán megkezdődött az ellenség csatasorainak áttörése. Kapitányunk élünkre állott, Millinkovics a század közepén lovogott. Heideck főhadnagy két szekérrel, melyeken az élelem volt, előttünk haladt erős fedezettel, mi pedig utána, de már ekkor elől-hátul-oidalt lövöldöztek bennünket. Számos ember és ló elesett ebben a visszavonulásban.”

„Maglaj elibe értünk, az elővéd jelenté: Maglaj tele van ellenséggel, Heideck lovai és kocsii körösztben fekszenek az uton, a főhad-

nagyot nem láttuk sehol. Itt szánt meg Millinkovics szerepköre. Kapitányunk felénk fordult: „*Fink, amint látjátok, elő-hátul halál: mulasztok meg, hogy én uccellek bennetek huszárnak. Halj meg, de meg ne add magad!* Uccinam! Eljön a király!”

„Csendes vágatva örünk Maglaj közepére. A falu a vízen túl, mi innen. Egy egyséves ordas: „*Gyau magyarszki, gyau svabszki*” ... egy sortüz ... s a század egy része összedol. Chorinszky gróf itt esett el; megmenteséről szó sem lehetett. Heideck főhadnagy a kocsiról leugorva egy faházba menekült, ott vagdaltak össze a bendevők. Mi a torlaszokat elváltotva kerthe be — korból ki menekültünk ki az utra folytonos golyózápor között.”

„Századunk szétverve ... ekkor elkiáltottam magam: Fink itt a kapitány ur, éljen! utána! Már ekkor megint gyalog szaladtam. A hama-dik lovam Paczona kapitány külön saját Zoltán nevű lóva volt, amely lóval — rá meg egy sebesültet vittem föl — harminc kilométernyi távolságot lovogottam golyózápor között. En a kapitányom lovával sertetlen maradtam. Kapitányom a második lovát egy Micheller nevű ornestertől vette el és azon menekült meg. Folytonos harcban álltam egész uton; ismét elbent kerültek a fölkelők, hogy himmondót se éresszenek által közlünk. A kocsii fedezetére kiküldött nyole emberünk már előttünk fektűt, fűltek, orruk levágyva.”

„Hova (tűnt el) Dekleva főhadnagy? Hova Millinkovics? ... (sak másnap kerültek haza.”

„Végre reggeli kilenc óratól délután három órag tartó tűz után — találkoztunk a Molinári bakakkal.”

„Ez volt lefolyása a mi szerencsétlen ütközetiinknek. Az én szerény véleményem az, hogy ez másképp is történhetett volna, amint azt az

akkori újságok is elég érthetően és igazán kifejtettek. Engem a kapitány lovaról úgy vettek le a sebesülttel együtt. A nagy rázkójas annyira megviselt, hogy egy évig itt-ott a kórházakban feküdtem. Philippovics baró tábornagynak az első osztályú vitézsegi éremmel tüntették ki, mert jó példadással egy szerencsétlen sebesültől a legnagyobb veszedelemben sem feledkeztem meg.”

Ime, egy egyszerű közhuszárnak följegyzései a maglaji szerencsétlenségről, melyet kapcsolatosan meleg hangon emlékszik meg az ő szigorú, de igazságos kapitányáról. Csak az irigység akarta befődni Paczonát fekete fátylával, az őszinte szívek meleg ragaszkodással üsngtek sorsán; elveszett huszárnak fájó emléket nemcsak szeretteiknek szíve siratta: bajtársainak zokogó kebléből is gyászadalla olvadt közös fájó érzelmüknek könnye.

A sok közül álljon egy itt emlékül, s munitassa a régi dajás idők szomorú napjait:

*A 7-ik huszár ered 8-ik százada.
A maglaji halálroham. 1878. aug. 3.*

Száz bátor huszár üget ott vidáman
Vad, zord és járatlan tájon;
Keresi, kutatja, kémletli elszántan,
Hol, hova rejtőzött az ellenséges tábor?

*Die k. k. 5. Eskadron des 7. Husaren-Regiments.
Der Todesritt bei Maglaj
am 3. August. 1878.*

Es reiten in wälder, unheimlicher Schlucht
An hundert kübne Husaren,
Zu forschten, wo sich zu verbergen gesucht
Die feindlichen türkischen Schaaren.

Mai lapunk 4 oldal.

hogy az azért van, meg ezért van, nem ér semmit. Ez azért van így mert a nagy gazdaságban több a szakértelem. Így van! És én azt mondom, hogy ez rosszul van így. Ha én napról napra, évről-évre és faluról-falura, országról-országra azt látom, hogy a kisgazda marhája olyan mint a macska, a jól gazdálkodó uraságoké mely fölséges szép, ha azt látom, hogy a kis gazda gabonája, burgonyája, kukoricája az uraságé mellett jóformán egy napon szóba sem kerülhet, akkor én józan logikával nem beszélhetek arról, hogy kis gazdaságra kell felosztani a nagy uradalmakat. hanem megfordítva, *centralizálni kell a mezőgazdasági termelést!!*

Nemcsak én mondom ezt. Minden műszaki és közzgazdasági ismeretekkel felfegyverzett modern szakember ezen a véleményen van. Kirchner kartársam a szőlőművelésről azt mondja, hogy a kis gazda 1050 korona, a nagy gazda pedig csak 900 korona bruttó bevételt kap holdankint. Nos ez egyszerűen számadat, súly nélkül. Ki kényszeríthet engem arra, hogy ezt Kirchner urnak elhiggyem? Szőlőtermő vidéken nőttek fel. Gyermekkorom nagy részét szőlőben töltöttem el. Láttam nagy és kis szőlőbirtokokat, de még sem vettem észre, hogy az urasági szőlők rosszabb karban lennének, mint a paraszt szőlők. Tisztelt Kirchner Kartárs Ur! Menjen ki a fehérvári szőlőbe és nézze meg egymás mellett az urak jól megmunkált szőlőjét, meg azét a fehérvári parasztgazdát. Azután kóstolja meg annak borát és igyék a parasztkéből. Nem a hydraulikus szajtó, meg nem tudni én micsoda masinériák a szőlőtermelés lényeges tényezői, hanem a *szakértelem* és a jó *kezelés*. Ezt pedig a kis parasztgazda soha sem bírja oly fokban, mint a kis uri gazda. Láttam Kirchner ur a zalamegyei nagy szőlőtermelők gyönyörű szép szőlőjét és közvetlen szomszédságában a srét forma, savanyu parasztszőlőt: Rossz példát citált Kirchner ur. A szőlőművelés meg a borkezelés az intelligens hivatalnokok jó és hasznos sportja, tehát az uri kis szőlőgazda jó üzeme

nem jelenti azt, hogy a paraszt is jó bort termel. Kirchner szőlőpéldája nekem ad igazat.

Idézem Kirchner ur befejező sorait és kérdem Fehérvármegye intelligens birtokosait, hogy mit szólnak ehhez? *„Amig a nagy územ természetes trágya hiányában — mert műtrágyázni nagyobb részt egy sem akar — földjeit kiszarolja, addig a kis gazda évenkénti rendszeres trágyázással pótolja a termő erőket.”* Hát bizony én ehhez nem tartom szükségesnek a sok kommentárt. Csak olyan adatokat citolok, a melyeket el kell hinnie Kirchner urnak, mert igazolja minden uradalom gazdatisztje. A parasztföldön terem kat. holdankint öt-hat métermáza könnyű buza, míg a *kiszarolt(?)* uradalmi szántóföldeken 8--10 métermáza súlyos buza terem. A nagy birtok, *ügyes emberek kezében*, föltétlenül előnyben van a kisbirtok fölött.

Ezeket válaszolom Kirchner urnak és egyidejűleg hangsúlyozom, hogy ezeket a gazdaságpolitikai kérdéseket másodrendű dolognak tartom. Nem az a lényeges, hogy mi veszekedjünk azon, hogy mi volna jobb, kis birtok-e, avagy nagy birtok, mert bizony ebben a dologban a törvényhozás minden ereje se n képes igazságos változást előidézeni. A lényeg a fejlődés, az, hogy a *meglehető nagy birtokok álltérjenek az intenzívebb gazdálkodásra*. Addig míg ez meg nem történik, Magyarország gazdasági evolúciója téves irányban halad s termékeny talaja lesz a nemzetközi, hazát és Istent megtagadó *vörös szocializmusnak*. A technikai, közzgazdasági és szociologiai fejlődésnek egyidejűleg kell megtörténni, mert ellenkező esetben beállhat az a furcsa helyzet, hogy Magyarország szociologiai egyensúlya megromlik s a magyar nép átvándorol Amerikába, mialatt a magyar földre idegen munkásokat kell gazdáinknak betelepíteniök. Ismételtten hangsúlyozom, hogy *nem az a lényeges, hogy milyen a birtokelosztás*, hanem az, hogy a *meglehető alapon meginduljon a műszaki fejlődés*. Részemről mint mérnök és közzgazdasz ezért az eszméért küzdök.

Installáció.

Károly János c. püspök, káptalani helynök dr. Prohászka Ottokár vasárnapi ünnepélyes beiktatására vonatkozólag a következő szép levelet intézte az egyházmegye hieveihez:

A jó Istenben örvendező szívvel s boldog lélekkel értesitem a székesfehérvári egyházmegyei világi s szerzetes papságot, hogy ősi nemes városunk új és lelkes ünnepre készül. Hajdan királyok koronázásán, most püspöki székhelyül való lesz része Székesfehérvár városának. Lelkes öröm a multban; örvendező felkesedés a jelenben.

Folyó hó 21-én tartja ugyanis Méltóságos és főtisztelendő dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári megyéspüspök Urunk s Atyánk az apostol-királyi adománylevel s a megerősítő pápai bulla birtokában püspöki székhelyül. A Krisztus Urunktól részére kiválasztott Jegyes, a mi szeretett egyházmegyéink repeső szívvel készült örvendezni megyéspüspök Urunk lelkében azon szomorúság után, mely a Távoztól követte.

E főpásztori Kegyes elhatározást lelkem boldogságával s meghatott örömmel hozom egyházmegyéink tudomására. Kérem egyuttal a nt. világi s szerzetes papságot, hitünkben szeretett testvéreimet: hagyományos fiui érzelmeink nyilvánításával s benső örömünk kifejezésére álljunk új Főpásztorunk oldala mellé, környezzük Ot, kit a Szent Lélek adott nekünk, lelkünk Atyját és Pásztorát.

A székhelyül ünnep részei: Ó Méltóságát reggel 9 órakor a székesegyház bejáratánál fogadja a főtisztelendő Káptalan s a nt. papság. Az „Ecce Sacerdos Magnus“ magasztos és felemelő akkordjai mellett fogadjuk első püspöki áldását. A fölöttal lépcsőjénél végeztet rövid ima után főpapi trónusára lép s felveszi a szükséges egyházi ruhákat; majd teljes assistentiával az

Orcaikon ott ül a lovag-bátorság
S játszi jókedvével versenyre kelve
Cselre, álnokságra nem vet a huszárság
Biztatja, buzdítja a hadi szerenese.

De im egyszer csak megvillan a szikla:
Halált lehel a sok fa s cserje;
Nyomában megszöknek sokak barátsága,
Menekül is menten a huszárok serege.

„Vissza!” . . . hangzik a rémes kiáltás:
Elveszett az, ki kishitű s gyáva!
Menekvést nem nyújthat, nem ad más,
Csak Maglaj szíves vendéglátó vára.

De im itt is árulás, gyalázatos álnok
Itt is leleskedik a halál és nyomában
Be vannak kerítve a bátor huszárok,
De azért küzdenek életre halálra mind a százan.

Sie reiten mit heterem Reitermuth
Vertrauend dem Kriegerglücke,
Es scheint sich nach Kampf das junge Blut
Nichts ahnend von drohender Tücke.

Da blitzt es urchötzlich von felsiger Wand
Es blitzt hinter Bäumen und Strauchen
Gelöst wird manch' treues Freundschaftband
Es müssen die Reiter schnell weichen.

„Zurück!” ein Jagen in brausender Hast,
Wer zagt, ist unmittelbar verloren,
Hier nützt kein Kampfen — es winkt nur Rast
Vor Maglaj's gastlichen Thoren.

Doch da Verrath und schändlicher Trug
Auch hier nur Mord und Verderben,
Gehemmt der Husaren sausernder Flug,
Der Ritt vom Sehen zum Sterben.

Az utca elzárva, járattalanná téve,
A paripák elbuknak a gáton;
Közben tetőkrol és ablakokból jön le
A gyilkos gölyv s rendelkezik életen halálon.

S mégis utat tornok, magoknak bátran
S paripáik vad száguldozással
Vizsik őket veszen, veszedelmén által
Nem törődve veszéllyel, halállal.

Elöre! Elöre! Csak bátran előre!
Ki menekülni akar e tűzárból;
Nincs itt menekvés, ez pusztulás helye
S most jött a parancs a magyar tábornótól.

S a menekvő sereg kísérve veszélytől
Megérkezett végre tábora helyére:
Igaz, hogy a halálküszölemtől
Golyótól, sebtől megfogóvott a fele.

Ford. K. F.

Die Strasse verbaut, unwegsam gemacht,
Die Rosse stürzen in Graben,
Von Dachern und Fenstern es sprücht und kracht
Und trifft manch' blühendes Leben.

Rasch wird von Helden (darunter Oberlieutenant Graf Cho-
[riniczki] ein Durchlass gehahnt
Schau nach die Rosse sich zwingen,
Ung schnaubend setzen sich spornengemahnt
Durch wildverworrnenes Drängen.

Nur vorwärts, nur vorwärts in fligender Eif
Dem Feuerguss zu entriennen,
In jagendem Sturm sucht Jeder sein Heil
Das eigene Herz zu gewinnen.

Doch folgt ihrem Zuge Verriath und Gefahr
Fast bis in des Lagers Mitte,
So fiel die Hälfte der Heldenschaar
Beim tollkühnen Todesritte.

Ambros del Monte,
von k. k. Dragoner-Regiment.

VIII.

Akik olvasták annak idején, 1880-ban, vagy olvassák ma *Jaksic Sztawenow*, vezérkari kapitánynak, Philippovics báró és rokona, Millinkovics vezérkari százados ellen közrebocsátott röpiratát, azok előtt világos a maglaji szerencsétlenség. Jaksic Sztawenow éles kritikája katonás bátorsággal boncolgatja Philippovics tábornagynak és különösen a maglaji szerencsétlenség közelebbi okozójának, Millinkovicsnak viselkedését az okkupáció előtt, alatt és után. Maró gúnnyal tépi le Millinkovicsról az ártatlanság köpönyegét; visszautasítja azokat a vádakát, melyeket Paczona kapitány ellen a ráé kapitány felhozott s katonai szakértelemmel fejteti a mulasztásokat, melyeknek szerencsétlen következménye volt a magyar huszárság egy századának csaknem teljes tönkretutása.

Jaksic Sztawenow — mint említém — vezérkari százados volt, a vaskorona és a Ferenc József rend lovagja, azonkívül milliókkal rendelkező ur és kiváló katona. Könyvecskéjének megjelenése után perbe fogták és a Bécsben székelő „Generalsrath“ elítélte és javaslatba hozta, hogy tiszti rangjától és rendjelétől fosszák meg. A király azonban nem járult hozzá az ítélethozatalhoz, ami maga után vonta Philippovics tábornagynagydicsőségének alkonyát.

1809-ben történt a nemesi fölkelés alkalmával, hogy Kisfaludy Sándort biztik meg az udvar részéről a nemesi fölkelés történetének megírásával.

(Folyt. köv.)

oltár lépcsőjénél intónálja a „Veni Sancte Spiritus“-t.

Ezután visszatér püspöki trónusára s megkezdődik a királyi s pápai okiratok felolvasása. A szöveg szavainak elhangzása után, én, mint káptalani helynök a magam s a papság nevében üdvözlöm Püspök Atyánkat. Megyés Püspökünknek erre adott válasza után hódoló kezesökre vonul a papság forró üdvözlétének kifejezésére.

Majd sz. Mise következik. Evangelium után új Püspök Atyánk szószeke lép. honnan először hangzanak „híveikhez“ a Szentlelek sugallta hit igéi.

Szent beszéd után a sz. Mise folytatása következik, melynek végén felhangzik „Te Deum laudamus.“ Majd apostoli áldást ad örvendőző lelkünkre szeretett Püspök Atyánk.

A lelkipásztorkodó papság alkalmas időben és módon adja tudomásul a nagy eseményt hívoiknek. Szombat, e hó 20-án este 6 órakor pedig — esetleg Angelus harangszó után — fél óráig huzzák meg az összes harangokat jelezvén ezzel is a másnapi nagy és örvendetes eseményt egyházmegyéinkben.

F. hó 21-én minden áldozópap vegye szent miséjében a főpásztorért való oratiót: „Deus ommum fidelium pastor . . .“ s a lelkipásztorok olvassák fél hívek előtt akár egész terjedelmében, akár kivonatban aszerint a mint jönnek velük — Főpásztorunknak idezárt körlevelét.

Szent a mi örömünk, teljes a mi boldogságunk, mert Istentől választott Atyát kaptunk egyházmegyéink kormányzására, lelkünk vezéréül. Öszinte imánk ostromolja meg szeretett Püspök Urunk testi s lelki áldásos kormányzásáért, isteni áldásért az ezek hatalmas Urát s a föld Királyát. Adjon nekünk is erőt, lelki világosságot, hogy hűs szavait hívő lelkünkbe fogadjuk s erte lelkesedni tudjunk. Legyen egyenlő az o imájával miertünk, a mienk ő erette lelkünk üdvére.

Székesfehérvár, 1905. január 17-én.

Károly János s. k.,
káptalani helynök.

ÜJDONSAGOK.

Kath. Legényegyesület közgyűlése. A Székesfehérvári Kath. Legényegyesület közgyűlése február hó 2-án d. u. 4 órakor tartja. Tárgyszorozat: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Számvizsgáló bizottság jelentése. 4. Háznagy, dékán, könyvtáros jelentése. 5. Tisztségelők választása. 6. Esetleges indítványok, ha 24 órával előbb írásban beadatnak.

— **Dr. Békés Gyula** törvényszéki aljegyző, a székesfehérvári törvényszék egyik legszempathikusabb és legszebb reményekre jogosító tagja napokban Budapestben fényes eredménnyel tette le a bírói vizsgát. Gratulálunk.

— **Áthelyezés.** Kéri István járásbírói joggyakornok Kiskun-Félegyházáról hasonló minőségben Székesfehérvárra helyeztetett át.

— **Birtokeladás.** Gróf Merán móri Töröspusztai 1700 holdas birtoka eladás alá kerül. A mint értesülünk — több vevő is igyekszik a szép birtok tulajdonába jutni. Közülk természetesen a Grünfeld-család tagjai. Örömmel látjuk azonban a venni szándékozók között Mór község lakosait, akik mindent elkövetnek a birtok megszerzésére. Minden esetre kívánatos is volna, hogy a szőlőtermései folytán vagyonossá lett móri község ezen az uton is erősebbé legyen.

A legnagyobb és legőszintébb örömmel üdvözljük az eszmét, a mely a szép terv kivételét munkálja.

— **Községi bíróválasztás.** Inota községben folyó hó 13-án volt a községi bíróválasztás. Korniss Boldizsár tb. főszolgabíró elnöklettel mellett. Megválasztott Papp István.

— **Ifj. Gróf Pál a vadlottuk padján.** Egy család szomorú tragédiájának utolsó felvonása játszódott le tegnap a helybeli kir. törvényszék előtt. Tegnap mondott ítéletet a bíróság Keczan Izidor elnöklésével ifj. Gróf Pál volt Sárszentmihályi községi jegyző és Varga István községi pénztárnok büntügyben. A december havában felbeszélített főtárgyalás folytatása tegnapielőtt kezdődött el Hartványi János községi bíró kihallgatásával.

Hartványi János tanu azt vallja, hogy egy ízben szemtanuja volt, amikor ifj. Gróf Pál, Varga István és a községi segédjegyző kártyáztak. Ifj. Gróf Pál és Varga folytonosan vesztettek: amikor pénzüket elfogyott az iródi helyiségbe mentek és a községi pénztárt nyitottak fel, ahonnan pénzt vettek ki, amelyet aztan megosztottak. Hartványi ezen vallomását azonban az akkori segédjegyző egész terjedelmében megcáfolta.

Szomorú jelenete volt ifj. Gróf Pál nevének újbóli kihallgatása. A szerencsétlen fiatal asszonyt ketten is támogatták, hogy össze ne essen. Valószínű csak súlyosbító körülményül szolgálta ifj. Gróf Pálra nézve.

A legutolsó tanu Kálmán Vince főszolgabíró a vadlott ifj. Gróf Pál közvele len felebbvalója volt. Kálmán Vince azt vallja, hogy annak idején ügyvezetette Varga Istvánt közeimre, de szerte lehetetlenség, hogy a jelenleg fennálló varmegyei szabályrendeletek alapján a pénztári kezelés ellenőrizhető legyen. Szerinte Varga István Sárszentmihályi község pénztárosa teljesen ifj. Gróf Pál befolyása alatt állott, aki azt tett vele amit akart. Ezen körülmény azonban legkeveseb szolgált Varga mentésére, miután o közeimnek teljes tudatában volt.

Ezzel a bizonyítási eljárás véget ért. Obernyik József dr. Csöppenszky Mihály ügyvéd helyettese Varga István védelme nevében egy esomó sommás keresetet nyújt be, amelyek szinten csak terhelok Gróf Pálra nézve.

Az ügyész vádbeszédében igyekezett kimutatni mindkettőnek bunössége, ifj. Gróf Pált ketrendbeli sikkasztásban és negyrendbel magánokirathamisításban, Varga Istvánt pedig hivatali sikkasztásban kerle bunösségek kimondani. Terhelok körülménynek kerle venni azt, hogy ifj. Gróf Pál azt állította, hogy a vádalkotó szereplo alarások valódiak, holott az irasszakerbok szerint ez nem igaz. Csunya vonások tartja ifj. Gróf Pálban, hogy minden hibáját elhalt apjára iparkodik kenni. Hogy 7 év alatt mennyit sikkasztáltak el, azt pontosan meg sem lehet állapítani. Keri ifj. Gróf Pált a btk. 462. §. 11. bekezdése ala eso 463. §. szerint minősítő ketrendbeli sikkasztásban, valamint a 401. §. szerinti, a 402. §. szerint minősülő negyrendbeli magánokirathamisítás büntetelében, Varga Istvánt pedig 462. §. sába utközo hivatali sikkasztás büntetelében elmarasztalni. Enyhítő körülményül kerle venni ifj. Gróf Pálnal büntetlen előéletét, terhelokul pedig konok tagadását és hogy masokat iparkodott bemártani. Varga Istvánnal enyhítő körülménynek kerle beszámítani büntetlen előéletét, továbbá azt, hogy erkolcsi függelékben volt a jegyzővel, a ki utalkodott fölote és a bunre kényszerítette, végül, hogy a sikkasztott összeget megterítvén, o maga anyagilag teljesen tonkrement, de terhelok körülményül azt, hogy tudva sikkasztott.

Dr. Schlammdinger Jenő magvas szep beszédben kelt ifj. Gróf Pál védelme, mig Obernyik József Varga Istvánt védelmezte határozottan értelmes és helyes beszédben.

Este öt óra után itelethozatalra vonult vissza a bíróság és este fél 8 órakor hirdette ki Keczan Izidor elnök az ítéletet a mely ifj. Gróf Pált ügyévi fegyházzal, Varga Istvánt pedig ügyévi és 3 havi fogházzal és 3-3 évi hivatalvesztéssel sújtotta.

A szomorú és megrendító ügynek ez nem képezi meg teljes befejezését, mert ifj. Gróf Pál ellen egy újabb súlyos sikkasztás merült fel, amelyet az urhadi közbirtokosság sereimre kö-

vetet el és amely ügynek tárgyalása legközelebb várható.

Ifj. Gróf Pál továbbra is fogva marad mig Varga Istvánt ideiglenesen szabaddá helyezte a bíróság.

— **Vád alá helyezés.** A „Székesfehérvár és Vidéke“ ezen címen ismerteti a székesfehérvári kir. törvényszék vádtaácsa előtt f. hó 15-én lefolyt tárgyalás eredményét, a mely dr. Lurja Aladár feljelentése folytán lapunk szerkesztője Bilkei Ferenc ellen rágalmazás miatt megindított ügyben tartott meg. Az ügy érdemi elintézése előtt nem akartunk, a törvény szerint a nyilvánosság kizárása mellett megtartott vádtaács tárgyalásról írni, de miután a Székesfehérvár és Vidéke nem állította a saját ügyében tartott zárt tárgyalásról szándékosan elferdített közleményt leadni, az igazság erclékében rektifikálásul ezen ügy miutánállásáról mi is értesítjük olvasóinkat.

Meg mult évi augusztus hó 24-ik lapszámunkban a következő közlemény jelent meg:

„Havranek József városunk polgármestere egy alkalommal nyilvánosan szem- és fáltanuk jelenlétében a Sz. és V. egyik cikkének alapján pimasznak, hitványnak, ripóknek stb. nevezte Lurja Aladárt, az emiált lap f. szerkesztőjét. Polczér Péter gazd. tanácsos pedig a Nádor utcán masok jelenlétében ugyancsa. Lurja Aladárt gazembernek deklarálta. Lurja Aladár mindkét rendbeli epíthetont zsebre vágta. Ezek után nem egyáltalán nincs mit csodálkoznunk a Sz. és V. irmodarán.

Ezen közleményért dr. Lurja Aladár lapunk szerkesztője Bilkei Ferenc ellen rágalmazás miatt feljelentést tett, mely feljelentése azonban elutasított és csupan becsületsértés miatt folytatott az eljárás. Ez ügyben tartott meg a helybeli törvényszék vádtaácsa előtt folyó hó 15-én a kifogásolási tárgyalás, a melyen szerkesztőnk védője, a „Székesfehérvár és Vidéke“ 1905. febr. 4-ik és 9-iki számában megjelent ketrendbeli közleményről viszonyvadat emelt. Ezen viszonyvadakra vonatkozólag a „Széhevár és Vidéke“ az inkriminált cikkekek leközlése után akként referál olvasó közönségének, hogy a vádtaács azokat azon indokollással utasította el, mert azokban becsületsértés nem foglaltatik. Ezen referádá azonban a valóság tulatos elferdítése, mert csak a február hó 4-iki közleményre mondotta ki ezt a vádtaács, mig a február 9-iki közlemény miatti viszonyvadat azért utasította el a vádtaács, miután e tekintetben Dr. Lurja Aladár s illette védője részéről az terjesztett elő, hogy a közlemény címebol, „A kit illet“ is kitunik, hogy az nem Bilkei Ferencre vonatkozik, mert hiszen az előzo közlemény név szerint itéztett lapunk szerkesztőjéhez. A vádtaács ezen védekezési elfogadva tehát azért utasította el ezen viszonyvadat, mivel dr. Lurja Aladár védekezésével szemben nem igazoltatt, hogy az „A kit illet“ című közlemény Bilkei Ferencre vonatkoztatva iratott volna meg.

Nyilvánvaló tehát, hogy a vádtaács ezen viszonyvadat más indokollással utasította el, mint a „Székesfehérvár és Vidéke“ közölte, világos tehát a ferdtési célzat és törekvés.

A cikkünkben foglalt állítások valódiságának igazolására vonatkozólag leközöltek sem felnek meg teljesen a valóságnak, de ezt szova sem tesszük, mert dr. Lurja Aladárnál ez nem az első, de bizonyosan nem is az utolsó eset.

— **A februári esküdtzéki főtárgyalások.** A februári esküdtzéki főtárgyalások február 5-én veszik kezletüket Keczan Izidor kir. törvényszéki bíró elnökletével. Eddig mintegy 7 bunügy van előjegyezve, mely azonban a főtárgyalások megkezdéséig felszaporodhatik és így legalább is 10 — 12 napi esküdtzéki főtárgyalásra nyilik kilátás. Az esküdték kisorsolása f. hó 13-án történt meg. Kisorsoltattak a következők:

Rendek esküdték: (helybeliek) Barnai Ignác, Berregi József, Dittmár Károly, dr. Eisenbarth Károly, Endersz János, dr. Fejér Ferenc, Fekete Géza, Horváth Mihály, Kármk Vilmos, Krén Ignác, Laki István, Langmár István, ifj. Löwinger Mór, dr. Löwy Márk, Obernyik József, Szokolczay Lajos, dr. Vermes Mihály: — (vidékiek) dr. Adler Artur (Mór), Bokrosy Miklós (Füle), Incze Jenő

(Mór), ifj. Kremiczky Ferenc (Kápolnásnyék), Kruijber István (Seregélyes-Belmajor), Lompeter Viktor (Pusztaszabolcs), Lyka István (Rácszentmiklós), dr. Matta Árpád (Százhalmapuszta), Nagy Lajos (Alcsut), Szlávik Leó (Sárkeresztes) és Udvardy János (Csákbéreny.)

Helyettes esküdtek: (helybeliek) Hermann Károly, Knezits Imre, Koronafi Károly, Márkus Miksa, id. Meizer István, Róth Sándor, Sapkás Károly, Stupa János, Takáts Jakab és Weizenfeld János.

— **Gyilkosság Szabadbattyányon.** Szabadbattyány közelében levő bolgár kertésztelepen gyilkosság történt folyó hó 17-ikén. Mirsu Kia bolgár kertész szóváltásból kifolyólag mellbeszurta Torscheff Nehó nevű társát, aki rövid félóra alatt elvérzett. A gyilkost a csendőrség letartóztatta és bekísérte a helybeli kir. ügyészség fogházába.

— **Tolvaj cigányok.** Lakatos Gyula és Kovács József sárkereszti cigányoknak nagyon hideg volt a faluvégi cigánysátor és ezért, hogy tüzelőre tegyenek szert az ottani vasuti állomásról ducokat loptak és azokat eltűzelték. A csendőrség azonban rájött a dologra és a tolvaj cigányokat feljelentette a helybeli kir. ügyészségnél.

— **A székesfehérvári anyakönyvi kerület kimutatása az 1905. évről. I. Születés.** Született 1059; nem szerint 529 fiú, 530 leány, összesen 1059; ezekből törvényes fiú 502, leány 496, törvénytelen fiú 27, leány 34, összesen 1059. Vallás szerint róm. kath. 907, ezekből törvényes fiú 437, leány 424, törvénytelen fiú 20, leány 26, összesen 907; görög katolikus 2, ezekből törvényes fiú 2, összesen 2; evangélikus református 84, ezekből törvényes fiú 34, leány 38, törvénytelen fiú 5, leány 7, összesen 84; ág. hitv. ev. 13, ezekből törvényes fiú 4, leány 7, törvénytelen fiú 2, leány 2, összesen 13; gör. kel. 1, ebből törvényes fiú 1, összesen 1; izraelita 52, ezekből törvényes fiú 24, leány 27, törvénytelen fiú 0, leány 52.

II. Halálzás. Ethatt 920, így a születés a halálzását csak 139 cel mulja felül.

III. Házasságkötés. Házasságra lépett 270 pár, még pedig róm. kath. 207 pár, gör. kath. 0, gör. kel. 0, ev. ref. 13, ág. hitv. ev. 0, izraelita 21, róm. kath. és ev. ref. 19, róm. kath. és gör. kel. 1, róm. kath. és ág. hitv. ev. 4, róm. kath. és izraelita 2, ev. ref. és izraelita 1, ág. hitv. ev. 1, ev. ref. és unitárius 1, összesen 270. A róm. kath. és ev. ref. párok közül a gyermekek vállalására megegyezett 11 pár, még pedig a róm. kath. vallásban 7 pár, az ev. ref. vallásban 4 pár. — A róm. kath. és ág. hitv. ev. párok közül 2 pár a róm. kath. vallásban egyezett meg. — A róm. kath. és izr. vallású párok közül 1 pár a róm. kath. vallásban egyezett meg.

Nincs többé fejkorna!

A világhírt Bergman a Comp. (Dresden és Teschen) **fejkorna pomádé** háromszori használatá teljesen megszünteti. — Kapható: **Koronafi Károly** fodrász-üzletében, Nádor-u. 13. *Egy tégely: 1 kor. 20 f.*

Színház.

Kedd, január 16.

Gül baba ment újból az előbbi szereposztással. Az előadás leszámítva egyes szereplők már említett tulzással, kielégítő volt. Margó Zelmá Gábor diákja pazar élvezetben részesítette a közönséget. A sikerben része volt Timárnak, Kövinek és Somogyinak is.

Szerda, jan. 17.

Dorrit kisasszony másodszer. Telt ház, jó játék és lelkesen tapsoló közönség.

MEGHÍVÓ.

A „Rácalmási Keresztény Fogyasztási Szövetkezet“

Rendes Évi Közgyűlését

✿ 1. hó 28-án délután 11 óra után ✿

a Katholikus Körben tartja,

melyre a szövetkezet tagjait tisztelettel meghívja **az igazgatóság.**

Rácalmás, 1906. január 13-án.

A közgyűlés tárgyai:

1. Elnöki megnyitót.
2. Zárómadások, az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentéseinek tárgyalása, s a tiszta jövedelem felett való határozat.
3. Elnök, alelnök és 3 igazgató választása.
4. Felügyelő bizottsági tagok választása.
5. Esetleges indítványok (ha legalább 3 nappal a közgyűlés megtartása előtt beadatnak. Alapszabályok 21. §. a.)
6. Két tag kiküldése a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére.

A mérleg az üzlethelyiségben közszemlére ki van téve.

A rácalmási keresztény fogyasztási szövetkezet zárszámadása 1905. évről.

Vagyon.

MÉRLEG-SZAMLA.

Teher.

	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.
Készpénzkészlet			753	24	400 Üzlet rész a 10 kor.	4000	—
Árukészlet			8769	56	Áruhitelezők	14949	81
Adóskók			7565	72	Nyereség 1904. évről	46	05
Felszerelési költség	566	68			Egyenleg mint nyereség	446	37
20% levonás	113	33	453	35			
Alakulási költség	125	47					
20% levonás	25	00	100	36			
Ingatlan számla			1800				
			19442	23		19442	23

Rácalmás, 1906. január 4-ikén.

Gönczöl Antal,
elnök

Hakk István,
alelnök

Kováts János,
igazgató.

Bodó János,
igazgató.

Sőr Ferenc,
igazgató.

Kiadás.

VESZTESÉG-NYERESÉG-SZAMLA.

Bevétel.

	Korona	fill.		Korona	fill.
Személyzet fizetése	2043	89	Áruknál nyers bevétel	5371	64
Szállítási költség	1062	27			
Üzleti költség	256	78			
Adó	572	93			
Felszerelés 20% leírás	113	33			
Alakulás 20% leírás	25	00			
Kamat számla	335	75			
Kétes követésések	315	23			
Egyenleg mint nyereség	446	37			
	5371	64		5372	64

Ezen mérleg, veszteség- és nyereség-számla a felügyelő bizottság által megvizsgálatván, rendben és a kereskedelmi törvényekkel megegyezőnek találtatott.

Bajor József,
felügyelő-bizottsági elnök.

Rapai Mihály,
f. ü. t.

Id. Kovács András,
f. ü. t.

Sőr Ignác,
f. ü. t.

Kársz Ferenc,
f. ü. t.

Fekete János,
f. ü. t.

Ifj. Hoffman János,
f. ü. t.

Morva István,
f. ü. t.

Lováti Ferenc,
f. ü. t.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában, Székesfehérvárott